

Universitair docent Jan van de Streek

'Tijd is rijp voor Vpb-light'

Door de komst van de flex-bv is de tijd nu al rijp voor de invoering van de Vpb-light. Maar als er over vijf jaar een Europese belasting bestaat voor multinationals en de Nederlandse Vpb alleen nog geldt voor het mkb, kan de Vpb ook eenvoudig worden verlicht. Dat zou nu trouwens ook al kunnen door vrijstellingen te verlenen, zegt universitair docent Jan van de Streek.

Door Lex van Almelo

Kunt u uw studenten de vennootschapsbelasting nog wel uitleggen?

'Je wilt studenten de structuur, het systeem bijbrengen, zodat zij het doorzien en niet op detailniveau alles uit hun hoofd hoeven te leren. Helaas raken zij vaak de weg kwijt omdat er geen systeem in zit. Daarom werkt deze aanpak het best...'

Van de Streek houdt een boek omhoog. 'Dit boek heb ik onlangs geschreven en er zijn nu al 350 exemplaren van verkocht. Binnenkort verschijnt de tweede druk: *Casuïstiek vennootschapsbelasting* heet het. Geen hoofdlijnen of het systeem van, maar uitleg aan de hand van praktijkgevallen. Advocaat-generaal bij de Hoge Raad Wattel noemt de Vpb casuïstische wetgeving. Het is stapel op stapel, een chaotisch gebouw, waarin je geen systeem meer kunt ontdekken.'

Lastig voor studenten, maar ook voor belastingadviseurs?

'Zeker. Je blijft als belastingadviseur een leven lang student.'

En kan de Belastingdienst het spoor nog wel volgen?

'Onlangs deed de Groningse hoogleraar Belastingrecht Bart van Zadelhoff in het Weekblad voor Fiscaal Recht een oproep aan de Belastingdienst om weer eens goede mensen aan te nemen. Op het gebied van de vennootschapsbelasting zal daar extra behoefte aan zijn als de Belastingdienst straks twee stelsels in de lucht moet houden: de huidige vennootschapsbelasting en het Europese kader.'

Op dat Europese kader komen we straks terug als u het goed vindt. Hoe is de vennootschapsbelasting zo ingewikkeld geworden?

'Bij de behandeling van het Belastingplan 2012 zei de staatssecretaris van Financiën dat het door de grote multinationals komt. Om te voorkomen dat zij de truendoos opentrekken om te profiteren van het meest gunstige belastingstelsel, zit de wetgeving vol met antimisbruikbepalingen. De bepalingen zijn niet robuust, de fiscus plaatst er alleen maar prikkeldraad mee waarin ook het mkb verstrikt raakt.'

Tax holiday

'De vennootschapsbelasting zit vol met rookgordijnen en mistige bepalingen. Dat is tot op zekere hoogte nodig. Want als je nadrukkelijk zegt: "dit is wel ontwijking en dat niet", gaat een leger van belastingadviseurs op de grens zitten. Maar ik vind dat de wetgever heldere regels moet creëren. Als je dan mis zit, moet de schatkist maar bloeden. Daarna kan de wetgeving worden aangepast voor nieuwe gevallen.'

Adviseurs vinden vaagheden toch ook niet erg, omdat ze ervan leven?

'Dat is waar, ja. Maar het mkb lijdt eronder. Daarom pleit ik voor een Vpb-light. Sinds begin dit jaar is er al een soort Vpb-light voor stichtingen en verenigingen: elke stichting en vereniging die winst maakt, is vrijgesteld voor zover de winst lager is dan 15 mille.'

Zou je dat moeten doortrekken naar het mkb?

'Je kunt de vennootschapsbelasting voor het mkb versoepelen door voor de meest ingewikkelde bepalingen franchises in te voeren. Dat heeft de wetgever al gedaan bij de renteaftrekbeperkingen. Ik zou nog verder willen gaan en het mkb bijvoorbeeld ook vrijwaren van de winstsplitsingsregels bij de fiscale eenheid, van de maatregelen tegen de handel in verlies-bv's en van de beperking van de verliesverrekening bij holdings. Dat kan eenvoudig door in de wet op te nemen dat deze bepalingen pas van toepassing zijn bij een verlies van bijvoorbeeld 1 of 2 miljoen euro.'

Of het mkb de eerste vijf jaar vrijstellen van Vpb?

'Dat vind ik té licht, dat is meer een *tax holiday*. Het fiscale groepsbegrip is een veelkoppig monster met veel antimisbruikbepalingen. Multinationals kunnen ervoor zorgen dat zij net wel of net geen groep vormen. Het fiscale groepsbegrip is overigens niet alleen van belang voor antimisbruikbepalingen. Zo is in een fiscale groep de afschrijving op vastgoed beperkt tot slechts 50% van de WOZ-waarde. Als er tussen de holding en de werkmaatschappij geen groepsrelatie is, mag je nog minder afschrijven. Omdat het groepsbegrip zo vaag is, weet je in joint-ventureverhoudingen in het mkb vaak niet tot welk bedrag je mag afschrijven.'

Maar als je het groepsbegrip verduidelijkt voor het mkb, gaan die ondernemingen en hun adviseurs toch precies op de rand zitten?

'Jawel. Maar wat geeft dat? Dan hebben ze maar eens een voordeeltje in het mkb. Moeten we daar nu antimisbruikbepalingen op zetten? Dat is schieten met een kanon op een mug, want de schatkist gaat er echt niet van leeglopen.'

Transparantie

Hoe kun je de Vpb verder verlichten?

'De winstsplitsingsregeling bij de fiscale eenheid is een hoofdpijndossier, ook voor adviseurs. Het leidt tot heel veel administratieve rompslomp, omdat het voor een klein bedrijf heel lastig te berekenen is hoe hoog de winst is waarmee je het voorvoegingsverlies mag verrekenen. De staatssecretaris heeft de kritiek hierop proberen te sussen. Hij zei dat je in de praktijk wel een deeltje kunt sluiten met de inspecteur dat je die winst op grond van een grove verdeelsleutel mag berekenen. Dat geeft al aan dat het een probleem is. Daarom vind ik dat je in het mkb de verliezen gewoon moet kunnen verrekenen zonder dat je de winst hoeft te splitsen.'

'Wanneer bedrijven hier alleen om fiscale redenen zitten en dan uit Nederland vertrekken, hoef je daar geen traan om te laten'

Dat gaat goed zo, wat kunnen we nog meer doen?

'Kleine bv's, waarbij de aandelen in handen zijn van de directie, fiscaal transparant maken. Nu kiezen ondernemers vaak uit fiscale overwegingen voor een eenmanszaak, een vennootschap onder firma of een bv. Door IB te heffen bij de aandeelhouders, maak je de belasting rechtsvormneutraal en kunnen de ondernemers bijvoorbeeld omwille van de aansprakelijkheidsbeperking kiezen voor de bv, zonder hun ondernemersfaciliteiten te verliezen. Het voordeel hiervan is bovendien dat de ingewikkelde gebruikelijkloonregeling en terbeschikkingstellingsregeling kunnen vervallen.'

Waarom komt u daar nu pas mee?

'Het idee is heel oud. Hoogleraar Belastingrecht Jaap Zwemmer kwam er al mee in 1978 en Rob Cornelisse in 2001. Dat ik er nu opnieuw over begin, is ingegeven door de vereenvoudiging en flexibilisering van het bv-recht. De flex-bv wordt meer gericht op aandeelhouders die aan de knoppen willen zitten en daarom zou het fiscale recht dat ook moeten doen. Zwemmer voorspelde overigens dat de invoering binnen vijf jaar een feit zou zijn.'

Waarom is het nog niet gebeurd?

'In de Eerste Kamer heeft de VVD enige tijd terug vragen gesteld over mijn idee van optionele fiscale transparantie bij de flex-bv. De staatssecretaris antwoordde dat dit indruist tegen de civielrechtelijke structuur van de bv. Maar het doel van fiscale transparantie is nu juist af te wijken van het civiele recht en de belastingheffing aan te passen aan de economische werkelijkheid.'

Twee stelsels

Straks moet de Belastingdienst de huidige vennootschapsbelasting en het Europese kader in de lucht houden, zei u net. Hoe zit dat?

'De Europese Commissie heeft begin 2011 een voorstel gelanceerd voor een *Common Consolidated Corporate Tax Base*, ofwel de CCCTB. Dit is een gemeenschappelijk kader voor belastingheffing bij ondernemingen die hiervoor kiezen. Maar als het aan het Europees Parlement ligt, wordt het Europese belastingstelsel twee jaar na de inwerkingtreding verplicht voor Europese vennootschappen en na vijf jaar voor multinationals. Voor kleine en middelgrote ondernemingen, ongeacht of die grensoverschrijdend werken, blijft het een optie. Dat betekent de facto dat de Nederlandse vennootschapsbelasting alleen nog geldt voor het mkb. En dat daarom veel antimisbruikbepalingen kunnen verdwijnen.'

Maar gaat dat ook gebeuren?

'De Nederlandse regering is tegenstander van de CCCTB, maar dat verzet valt niet vol te houden. Formeel moet de Europese Raad van Ministers het voorstel unaniem goedkeuren. Maar als dat niet gebeurt en negen landen de CCCTB toch invoeren, zal Nederland snel volgen omdat we het moeten kunnen aanbieden aan het internationale bedrijfsleven.'

Dr. J.L. (Jan) van de Streek

1976	Geboren te Amersfoort
1994	Propedeuse commerciële economie HBO
2002	Doctoraal Fiscale economie en Bedrijfseconomie EUR Doctoraal Fiscaal Recht UL
2003 - heden	Bureau Vaktechniek Ernst & Young
2003 - heden	Universitair docent Belastingrecht UvA
2008	Omzetting van rechtspersonen, promotie UvA
2010 - heden	Redactie Cursus Belastingrecht Vennootschapsbelasting
2012	Studieboek Casuïstiek Vennootschapsbelasting

Waarom zou een onderneming kiezen voor de CCCTB als dat niet verplicht is?

‘Een van de grote voordelen is dat je grensoverschrijdend verliezen kunt verrekenen en verlost bent van *transfer pricing*. Dat laatste scheelt enorm in de administratieve lasten.’

Stabiliteit

‘Formeel is de doelstelling van de CCCTB harmonisatie. Maar er is een doelstelling bijgekomen: budgettaire stabiliteit. Er is nu een *rat race* van gunstige fiscale voorzieningen voor ondernemingen. Aan die belastingconcurrentie wil de Europese Commissie een einde maken, zodat er alleen nog wordt geconcentreerd op belastingtarief.’

Verliezen we dan geen ondernemingen aan het buitenland?

‘Dat zou kunnen. Maar wanneer bedrijven hier alleen om fiscale redenen zitten, zoals doorstroomvennootschappen, en dan uit Nederland vertrekken, hoeft je daar geen traan om te laten.’

Welk kabinet is het gunstigst voor de invoering van de Vpb-light?

‘Ik zou het niet weten. Maar ik weet wel dat er smeergeld bij moet als je de Vpb-light wilt invoeren, want het kan heel moeilijk budgettair neutraal. Of er nu een partij is die daarvoor ruimte wil maken in het mkb, weet ik niet.’

De VVD toch? Staatssecretaris van Financiën Frans Weekers zei kort nadat hij in 2010 aantrad in Het Register dat hij de lasten voor het mkb wilde verlichten.

‘Maar over de vennootschapsbelasting zei hij nadien in de Kamer dat er nu behoefte is aan rust en duidelijkheid.’

Omwille van de duidelijkheid zou je toch juist de Vpb-light moeten invoeren?

‘Ja, maar Weekers bedoelt dat er geen onduidelijkheid mag ontstaan door nieuwe wetgeving.’

Dus die Vpb-light komt er niet?

‘Je kunt een afzonderlijk hoofdstuk in de wet invoeren met soepele regels voor het mkb, maar dan krijg je een afbakeningsprobleem: wat is nog mkb en wat niet? Je zou ook de facto een Vpb-light kunnen invoeren door een paar specifieke vrijstellingen voor het mkb te introduceren. Het nieuwe art. 15ad Wet Vpb biedt het mkb al een franchise van 1 miljoen euro. En zoals gezegd, kun je de winstsplitsingsregeling bijvoorbeeld pas gaan toepassen bij een compensabel verlies van boven de 2 miljoen euro.’

Beauty

Vergeef ons de associatie, maar lijkt de Vpb niet een beetje op de onduidelijkheid over de nieuwe snelheidsmaxima?

‘Haha, de mkb’er weet inderdaad niet of hij te hard rijdt met de Vpb en of hij bekeurd wordt.’

Terwijl het een stuk eenvoudiger kan, zo leren de BES-eilanden.

‘Ja, de eilanden vormen nu drie Nederlandse gemeenten, maar ze kennen maar drie soorten directe belasting: inkomstenbelasting, vastgoedbelasting en opbrengstbelasting. Dat laatste is een belasting over wat je als onderneming uitkeert. De staatssecretaris vindt dat een beauty van een belastingstelsel. Maar in zijn eentje kan hij dat niet invoeren in de Europese Unie.’

Dus?

‘... moet hij kiezen voor de Vpb-light.’ <<<